

मैत्रावरुणर्वसिष्ठः। अग्निः। त्रिष्टुप्।

उषो न जारः पृथु पाजो अश्रेद्विद्युतद्दीद्यच्छोशुचानः।

वृषा हरिः शुचिरा भाति भासा धियो हिन्वान उशतीरजीगः ॥ ७.०१०.०१

उषः- प्रभात्या विद्यायाः। न- सम्प्रति। जारः- निष्पादकः। पाजः- शक्तिम्। अश्रेत्- आश्रयति।

दविद्युतत् दीद्यत् शोशुचानः- अत्यन्तं दीप्तः। वृषा- वर्षकः। हरिः- आकर्षकः। शुचिः- परिशुद्धः।

भासा- स्वदीप्त्या। आ भाति- प्रकाशते। धियः। हिन्वानः- प्रेरयन्। उशतीः- कामयमानाः।

अजीगः- जागरयति ॥१॥

स्वर्षं वस्तोरुषसामरोचि यज्ञं तन्वाना उशिजो न मन्म।

अग्निर्जन्मानि देव आ वि विद्वान्द्रवदूतो देवयावा वनिष्ठः ॥ ७.०१०.०२

स्वः- सूर्यः। न- इव। वस्तोः- दिनस्य दैवप्रज्ञाया इत्याध्यात्मिके। उषसाम्- प्रभातीनां

विद्यानामित्याध्यात्मिके। अरोचि- शोभते। यज्ञम्- दानं देवपूजां सङ्गतिकरणम्। उशिजः-

कामयमानाः। न- सम्प्रति। मन्म- ध्यानं समर्पयन्तः। अग्निः। देवः- द्योतकः। जन्मानि। आ-

आभिमुख्येन। वि- विशेषेण। विद्वान्- जानन्। देवयावा दूतः- देवान् प्रति गन्ता दूतः। वनिष्ठः-

अतिशयेन सम्भक्ता। द्रवत्- स्वोपासकानभिगच्छति ॥२॥

अच्छा गिरौ मतयो देवयन्तीरग्निं यन्ति द्रविणं भिक्षमाणाः।

सुसंदृशं सुप्रतीकं स्वञ्च हव्यवाहमरतिं मानुषाणाम् ॥ ७.०१०.०३

सुसंदृशम्- सुदर्शनम्। सुप्रतीकम्- सुरूपम्। स्वञ्चम्- सुष्ठु गच्छन्तम्। मानुषाणाम्- मनुष्याणाम्।

हव्यवाहम्- चरुपुरोडाशध्यानभावनादिहव्यवाहकम्। अरतिम्- रागातीतम्। अग्निम्। अच्छ-

अभिलक्ष्य। द्रविणम्- सम्पदम्। भिक्षमाणाः- याचमानाः। देवयन्तीः- देवकामाः। मतयः।

गिरः- वाचश्च। यन्ति- अभिगच्छन्ति ॥३॥

इन्द्रं नो अग्ने वसुभिः सजोषा रुद्रं रुद्रेभिरा वह्ना बृहन्तम्।

आदित्येभिरदितिं विश्वजन्यां बृहस्पतिमृक्भिर्विश्ववारम्॥ ७.०१०.०४

अग्ने । वसुभिः- शरण्यैदेवैः । सजोषाः- सङ्गतो यो भवति तम् । इन्द्रम्- परमेश्वरम् । नः- अस्मदर्थम् । आ वह्ना । रुद्रेभिः- द्रवणशक्तिभूतैः स्वर्गणैः । रुद्रम्- तन्नायकं द्रवणाधिदैवतम् । बृहन्तम्- महात्मानम् । आ वह्ना । आदित्येभिः- अखण्डप्रकृतिजैः । विश्वजन्याम्- सर्वभूतहितङ्करीम् । अदितिम्- अखण्डप्रकृतिम् । आवह्ना । ऋक्भिः- ऋग्भिः । विश्ववारम्- सर्वैर्वरणीयम् । बृहस्पतिम्- मेधाधिदैवतम् । आवह्ना ॥४॥

मन्द्रं होतारमुशिजो यविष्ठमग्निं विश ईळते अध्वरेषु।

स हि क्षपावाँ अभवद्रयीणामतन्द्रो दूतो यजथाय देवान्॥ ७.०१०.०५

मन्द्रम्- आनन्दकरम् । होतारम्- देवाह्वितारम् । यविष्ठम्- युवतमम् । अग्निम् । अध्वरेषु- ध्वरविरोधिकर्मसु सर्वभूतहितकर्मसु । उशिजः- कामयमानाः । विशः- जनाः । ईळते- मन्त्रैः स्तुवन्ति । सः- असौ । हि- खलु । क्षपावान्- निशायां मनुष्यप्रज्ञायामपि मार्गदर्शी । रयीणाम्- दातृणामर्थी । देवान् प्रति यजथाय- यष्टुम् । अतन्द्रः- आलस्यरहितः । दूतः । अभवत्- बभूव ॥५॥